

Společensko-vědní seminář

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Společensko-vědní seminář vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost z oboru Občanský a společenskovědní základ, z oblastí Člověk a svět práce a Člověk a zdraví z oboru Výchova ke zdraví.

V prvním roce je zaměřen na prohloubení a rozšíření učiva psychologie a sociologie, v druhém roce je chápán jako příprava k maturitní zkoušce z předmětu Základy společenských věd. Kromě souhrnného opakování je zásadně zaměřen na dějiny filosofie od předfilosofického období až k českým filosofům 21. století.

- **Filozofie, etika a religionistika** (Úvod do filozofie a religionistiky)
- **Společenské vědy - souhrnné opakování**

Ve společensko-vědním semináři žák prohlubuje znalosti a vědomosti o fungování a uspořádání lidské společnosti i státu a o ekonomických zákonitostech jejich vývoje, o podstatě a zvládnostech lidské psychiky i o vývoji filosofického (a částečně i náboženského) pohledu na lidský život a svět vůbec. Nabývá tím zároveň i dovedností a schopností, jež mu umožní lépe se orientovat v lidské společnosti a v ekonomickém i v politickém životě státu vůbec, orientovat se na trhu práce, zapojit se do veřejného života a uplatňovat v něm svá práva i hájit práva ostatních. Tyto schopnosti a dovednosti mu také pomohou lépe porozumět lidské psychice a vedou jej k vlastnímu životnímu názoru i k větší toleranci jiných kultur a jejich tradic.

Do vyučovacího předmětu Základy společenských věd jsou zahrnuta následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
- Sociální komunikace
- Morálka všedního dne
- Spolupráce a soutěž

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
- Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
- Žijeme v Evropě

Multikulturní výchova (MkV)

- Základní problémy sociokulturních rozdílů

Mediální výchova (MedV)

- Mediální produkty a jejich významy
- Účinky mediální produkce a vliv médií
- Média a mediální produkce
- Role médií v moderních dějinách

Časové vymezení

Ve 3. ročníku a septimě a ve 4. ročníku a oktávě je předmaturitní příprava (vyšší úroveň maturity) řešena formou volitelného dvouletého dvouhodinového semináře Společenskovední seminář.

Organizační vymezení

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, podle charakteru učiva jsou také využívány učebny s multimediální technikou. K výuce jsou využívány kromě učebnic i další výukové materiály audiovizuální (videonahrávky, DVD) v kombinaci s dodatečnými výukovými materiály v papírové podobě (např. texty k dějinám filosofie, psychotesty, odborná literatura atd.). Výuka je doplněna referáty a seminárními pracemi (seminární práce jsou předkládány při profilové části maturity). Součástí výuky (např. ekonomie a práva) jsou i případné exkurze do příslušných institucí (podle možností).

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáka k dovednosti plánovat a organizovat vlastní rozvoj osobnosti, k vhodné seberealizaci (např. pomocí různých typů psychologických testů a následného kolektivního shrnutí se závěry / úkoly, spojenými s vyhledáváním příslušné literatury na internetu i v knihovnách)
- vhodnou odbornou literaturou seznamuje žáky s účinnými postupy při učení a v následné diskusi je podněcuje k optimálnímu výběru s ohledem na jejich individualitu
- konfrontací různých zdrojů informací a metodickým vedením směřuje žáka ke kritickému přístupu k nim, k tvořivému zpracování i k využití v praxi
- rozborů kolektivem třídy i jinými metodami vede žáka k přehodnocení vlastní práce, přijímání kritiky a poučení se z vlastních chyb

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáka ke správnému rozpoznání problémů, rozčlenění na části a k efektivní práci s nimi (např. myšlenkové operace typu analýza x syntéza, indukce x dedukce)
- usměrňuje žáky v jejich samostatných projevech (ústních / např. referáty/ i písemných / např. seminární práce/), k jasnému, srozumitelnému i věcně správnému vyjadřování
- vede žáky ke správnému ztvárnění písemných prací typu seminární práce, vede je po odborné stránce a připravuje tak žáky na budoucí písemné projevy na vysokých školách

Kompetence komunikativní

Učitel:

- systematicky vede žáky ke slovnímu projevu a v souvislosti s tím k využití dostupných prostředků komunikace, aby se naučili dobře interpretovat učivo a vyjadřovat vlastní myšlenky
- vede žáky k porozumění odbornému jazyku a k aktivnímu, tvůrčímu i vhodnému využívání moderních informačních technologií
- navozuje problémové situace (skupinové práce, práce ve dvojicích), kdy žáci vyhledávají potřebné informace, třídí je a zpracovávají

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- pomocí krátkých psychotestů směřuje žáka k realistickému posouzení vlastní osobnosti, jejích psychických schopností a individuality
- nenásilně směřuje žáky k posouzení vlastních možností, a tím i k orientaci na další studium
- vede žáka k zodpovědnému vztahu k vlastnímu duševnímu zdraví
- předkládá možnosti vhodných reakcí na různé situace, v modelových situacích je učí korigovat jednání a chování a přijímat i důsledky tohoto jednání
- vede žáka k tomu, aby počítal s měnícími se podmínkami studia i života a byl připraven na rychle se měnící meritokratickou společnost
- rozvíjí u žáků vlastní úsudek, samostatnost v rozhodování, odolávání mediálními tlakům

Kompetence občanské

Učitel:

- důslednou a systematickou kontrolou prací žáků upevňuje vědomí zodpovědnosti za výsledky jejich činnosti a za včasné plnění úkolů
- přípravou modelových situací (práce s videonahrávkami v kombinaci s podpůrnými texty, dramatizace) seznamuje žáky s běžnými situacemi občana (např. jednání na úřadech, volby atd.) a ke korekci jejich chování
- vede žáky (např. alternativní řízenou diskusí s argumentováním) ke sledování aktuální politické, ekonomické i společenské situace v ČR, k rozšiřování jejich znalostí i poznávání historických souvislostí
- ve spolupráci s vyučujícími jiných předmětů vede žáky k soustavnému zájmu o veřejný život ve svém vlastním bydlišti i v okolí

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- osobním přístupem a příkladem (s ohledem na možnosti) vede žáky k zodpovědnému přístupu k dalšímu vzdělávání a k profesnímu růstu, k iniciativě a tvořivosti, ke schopnosti přizpůsobit se měnícím se podmínkám
- názornými materiály (z tisku i z odborné literatury) i příklady z praxe zprostředkovává znalosti o podstatě podnikání, o realitě tržního prostředí současného hospodářství i o jeho rizicích

Vyučovací předmět: Společenskovědní seminář I.
Ročník: 3. ročník, septima

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnání se s náročnými životními situacemi využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí volbě profesní orientace porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace, v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu <p>Žák:</p>	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže stručně charakterizovat podstatu asertivity, asertivní práva a povinnosti, asertivní techniky popíše podstatu i problémy komunikace, snaží se o asertivní sebeprosazování objasní, jak život člověka ovlivňují city vyšší i nižší (viz potřeby) charakterizuje nejznámější metody učení, jejich výhody i nevýhody popíše v základních rysech zvláštnosti jednotlivých vývojových etap člověka: novorozenec, kojeneček, předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk, puberta, dospělost a její znaky, stáří dokáže stručně charakterizovat podstatu druhotných duševních chorob, hlavně souvisejících se stářím: Alzheimerova choroba, Pickova choroba, stařecká demence 	<ul style="list-style-type: none"> asertivita rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi – otevřenost vůči jiným, vyjednávání, obhajování a prosazování vlastních názorů, odmítání nehumánních postojů city(opakování) učení –učení podmiňováním, slovní a pojmové, sociální, pokusem a omylem, senzomotorické, vzhledem a řešením problémů vývojová psychologie vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života; význam celoživotního učení a sebevýchovy, sociální dovednosti při řešení problémů druhotné duševní choroby 	<p><i>OSV</i> - <i>Morálka všedního dne</i></p> <p><i>Výchova ke zdraví - integrace</i></p>	<p>test : Jsi citově vřelý?</p> <p>ref: I.P.Pavlov, popřípadě další autoři</p> <p>powerpointové prezentace na jednotlivé etapy vývoje člověka(od novorozence po stáří)</p> <p>powerpointové prezentace- druhotné duševní choroby</p>

<ul style="list-style-type: none"> • projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu • uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popíše psychické stavy osobnosti (pozornost a vědomí) - a jejich poruchy-hypnóza, relaxace, vlivy chemických látek, ADD, ADHD • vysvětlí somnambulismus, narkolepsii, spánkovou apnoii • prostřednictvím technik sebepoznávání analyzuje vlastní „Já“ a na základě získaných informací zvyšuje svou odolnost vůči psychické a fyzické zátěži • orientuje se v problematice duševního zdraví a duševních poruch (hl. fobií), objasní některé duševní poruchy podrobněji (např. OCD) • dokáže stručně charakterizovat nejznámější sexuální deviace i jejich nebezpečnost • analyzuje vztah mezi sociálně patologickými jevy a jejich společenskou nebezpečností objasní význam činnosti odborníků a institucí • charakterizuje závažné životní situace (hlavně stres) a popíše jejich vliv na psychiku člověka, popíše a aplikuje mechanismy obrany proti stresu • objasní vztah mezi duševním stavem člověka a tělesným zdravím na konkrétních příkladech 	<ul style="list-style-type: none"> • vědomí, spánek a jeho poruchy • duševní choroby a poruchy- rozšíření a prohloubení látky ZSV 3. Ročníku • rizika ohrožující zdraví a jejich prevence • sexuální deviace • sexuálně motivovaná kriminalita – pornografie, pedofilie, dětská prostituce, obchod se ženami • změny v životě člověka a jejich reflexe • způsoby sebereflexe a kontroly emocí • modely vzájemného chování související s etickými a psychosociálními aspekty partnerského a sexuálního života – odpovědnost, sebeúcta, respekt, rozhodování • zdravý způsob života a péče o zdraví • rizika ohrožující zdraví a jejich prevence • zátěžové situace, stres a způsoby jeho zvládnutí: důsledky stresu v oblasti fyzického, duševního a sociálního zdraví 	<p>Ov - drogy - tercie a z 8. ročníku ZŠ (znovupoužití názorných materiálů)</p> <p>Zsv - trestní právo - 1. ročník</p> <p>Zsv - trestní právo - 1. ročník</p> <p>příprava seminární práce Sociálně.- patologické jevy</p> <p>vyhodnocení seminární práce Sociálně - patologické jevy</p>	<p>powerpointové prezentace -spánek a jeho poruchy ref.: změněné stavy vědomí</p> <p>ref.: obsedantně-kompulzivní porucha (OCD)</p> <p>powerpointové prezentace sexuální deviace (koczwarrismus atd.)</p> <p>testy na odolnost vůči stresu</p>
---	---	--	---	--

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem • objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí podstatu sociologie jako vědy o lidské společnosti i její specifika vůči ostatním vědám • v hrubých rysech objasní základní proudy v dějinách sociologie • charakterizuje názory nejvýznamnějších představitelů sociologie 19. A 20. století	<ul style="list-style-type: none"> • dějiny sociologie • sociologie 19. století: otcové zakladatelé sociologie (Comte, Marx, Durkheim, Spencer, Pareto, Weber), • sociologie 20.století :frankfurtská škola, strukturální funkcionalismus, konfliktuální proud, interpretativní sociologie, chicagská škola, česká sociologie (stručně)	<p>OSV - <i>Sociální komunikace</i> - <i>Morálka všedního dne</i></p> <p>Zsv - rodinné právo - 2. ročník</p> <p>Výchova ke zdraví - integrace</p>	<p>testy psychologické testy</p> <p>powerpointové prezentace – otcové zakladatelé sociologie</p> <p>medailony jednotlivých nejvýznamnějších sociologů 19.a 20. století</p>

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ÚVOD DO FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší podstatu monoteistických a karmanových náboženství objasní v hrubých rysech podstatu židovské víry a Hospodina objasní v hrubých rysech podstatu židovské víry a Hospodina vysvětlí základní židovské tradice (obřizka, zvyky v synagoze, jídlo košer a trejfe) orientuje se v nejznámějších židovských svátcích (šabat, chanuka, Roš-ha-ša-na, pesach) má základní informace o Židech v současnosti a o jejich dějinách ve 20. a 21. stol. (šoa, stát Izrael, židovské menšiny) pozná nejvýznamnější židovské památky Prahy a Plzně vysvětlí základní rozdíl mezi křesťanstvím a judaismem (spjatý s osobou Ježíše Krista) popíše základní projevy křesťanské víry vyloží v hrubých rysech rozdíly mezi církví katolickou, pravoslavnou a církvemi protestantskými 	<ul style="list-style-type: none"> víra v lidském životě – podoby víry, znaky náboženské víry, náboženské systémy, církve, sekty judaismus křesťanství 	<p>- <i>návaznost na základní informace o náboženství z hodin OV a D na nižším stupni gymnázia</i></p> <p>D- holocaust, vznik a vývoj židovského státu-3. ročník a septima</p> <p>- <i>využití již vytvořených seminárních prací o židovských památkách Plzeňského kraje v semináři z D</i></p> <p>MkV - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i></p> <p>D- husitství, M. Luther, J. Kalvín, Jindřich VIII.-2.roč. a sexta</p>	<p>CD- židovská hudba (Mišpacha) četba úryvku z tanachu: příběh o Izákovi</p> <p>video – Plzeň, Praha (úryvky)</p> <p>ref: Židovské památky v mém bydlišti</p> <p>četba úryvku Nového zákona ref: postava Ježíše Krista a jeho zázraky</p> <p>materiály jednotlivých křesťanských církví</p>

<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní v hrubých rysech podstatu islámu a osobnost proroka Mohameda vysvětlí pět základních povinností muslima uvede příklady nejznámějších islámských zvyklostí (jídlo a pití, oděv, mešita, rodinný život) zná některé příběhy z Koránu: hlavně ty, které souvisejí s biblí (súra Marie) nebo které ilustrují etické hodnoty muslima (súra Ženy apod.) ve srovnání s křesťanským Desaterem má základní informace o současných islámských státech a jejich problémech (právo šarija, extremismus a terorismus) orientuje se ve zvláštlostech hinduismu (polyteismus, Velká Triáda, oběti, poutě, kastovní systém) 	<ul style="list-style-type: none"> islám hinduismus 	<p>D - vznik islámu - 1. ročník a 2. ročník Z - současné arabské státy - 3. ročník</p> <p>D - starověká Indie (kasty) - 1. ročník Čj - Rámájana - 1. ročník MkV - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i></p>	<p>četba úryvků z Koránu</p> <p>video – Islám (úryvky)</p> <p>internet- propagace islámu na něm</p> <p>četba úryvků z Bhagavadghíty</p>
---	---	---	--	---

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ÚVOD DO FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem eticky věcně a správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní v hrubých rysech podstatu budhismu a osobnost Gautamy Sidhártý vysvětlí Čtyři vznešené pravdy orientuje se v požadavcích Sedmidílné stezky a je schopen vyložit jejich pět morálních zásad rozlišuje 3 základní směry buddhismu: máhájánu, hínajánu a vadžrajánu má základní informace o zvláštích tibetského buddhismu a osobnosti dalajlámy objasní v hrubých rysech podstatu učení Konfucia a Lao-tse , má základní informace o čínských náboženských tradicích (kult předků, tao) rozpozná základní znaky sekt a má informace o jejich nebezpečí odliší od sebe neznámější sekty <ul style="list-style-type: none"> a) křesťanské: mormoni, moonisté, scientologové, jehovisté b) karmanové: Haré Krišna 	<ul style="list-style-type: none"> buddhismus taoismus a konfucianství sekty 	<p>- návaznost na základní informace o náboženství z hodin OV a D na nižším stupni gymnázia</p> <p>Z - Čína a Tibet - 2. ročník</p> <p>MedV - Role médií v moderních dějinách</p>	<p>podobenství Slepci a slon</p> <p>četba úryvků z Dharampadam</p> <p>DVD - Malý Buddha (úryvky)</p> <p>četba úryvků z Konfuciových Rozprav a Knihy o Tao a ctnosti Lao-tse</p> <p>internet - propagační materiály sekt</p> <p>beseda: Sekta a její vznik (spojeno s filmem) sdružení Ledovec</p>

ÚVOD DO FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní podstatu filosofického tázání, porovná východiska filosofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka rozliší hlavní filosofické směry antické filosofie (předklasické), uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší rozdíl mezi postojem k realitě v mýtu a náboženství na jedné straně a vědě a filosofii na straně druhé má informace o tom, jakým způsobem se snažila filosofie ve svých dějinách odpovídat na otázky typu: <ul style="list-style-type: none"> - co je podstatou světa? - jak lze nejlépe poznat svět? rozliší nejznámější výroky prvních filosofů a vysvětlí je 	<ul style="list-style-type: none"> podstata filosofie – základní filosofické otázky, vztah filosofie k mýtu, náboženství, vědě a umění filosofie v dějinách – klíčové etapy a směry filosofického myšlení (antická filosofie předklasická – 1. část) 	<p><i>OSV</i> - <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i></p> <p><i>M</i> - <i>první filosofové a matematici (Thales, Pythagoras)</i></p>	<p>úvod do filosofie zde rozšiřuje a doplňuje učivo 3. ročníku s pomocí práce s citáty antických autorů a dalšími doplňujícími materiály</p>
<ul style="list-style-type: none"> eticky věcně a správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci 				

Vyučovací předmět: Společenskovědní seminář II.
Ročník: 4. ročník, oktáva

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Úvod do filosofie				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<ul style="list-style-type: none"> dokáže odlišit všechny hlavní antické filozofické školy předklasického období a jejich koncepce podstaty světa (milétská škola, pythagorejci, eleaté, Hērakleitos a přírodní filosofové) a zná jejich hlavní představitele popíše etické problémy, kterými se zabývali filosofové v klasickém období řecké filosofie a má přehled o životě a díle těchto autorů (sofisté, Sokrates, Platón, Aristoteles)- viz otázky poznání pravdy, morálky, ideálního státu orientuje se v helénistickém období filosofie s jeho zaměřením na člověka jakožto individualitu důsledně od sebe odliší stoicismus, epikureismus, skepticizmus a novoplatonismus (hlavně otázky poznání světa, vztahu občan a stát a ideál člověka-občana), zná hlavní představitele (hlavně u stoicismu) a jejich nejznámější díla 	<ul style="list-style-type: none"> filosofie v dějinách – klíčové etapy a směry filozofického myšlení antická filosofie předklasická – 2. část (přírodní filosofové) antická filosofie klasická – (sofisté, Sokrates, Platón, Aristoteles) helénistická filosofie: stoicismus (Epiktétos, Seneca, Marcus Aurelius), epikureismus, novoplatonismus (Plotinos) a skepticizmus 	D - starověk F - moderní teorie atomu D – aristotelská tradice ve výuce na středověkých univerzitách	kolektivní, párová i individuální práce s filozofickými texty a informacemi, sestavenými z odborné literatury (hl. ze středoškolských učebnic filosofie) – úkoly, diskuse referáty s přesahem do jiných předmětů (např. do M a F u starověkých teorií o atomech) využívání odborné i populární literatury o filosofii i populárních knih o starověkém Řecku a Římu i děl krásné literatury (např. Cicero, Seneca) jako názorného materiálu, k citacím i jako podkladu k referátům (citáty: např. J. Gaarder: Sofijn svět) -využívání časopiseckých článků i z netradičních zdrojů (např. esoterický internetový časopis Nová Akropolis)

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Úvod do filosofie				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení zhodnotí význam vědeckého poznání i možná rizika jeho zneužití posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> chápe v hlavních rysech zvláštnosti dvou období raně středověké filosofie: patristiky a scholastiky, např. vztah k filozofickému dědictví antiky, spor o universalie) a zná přínos jejich nejvýznamnějších představitelů- sv. Augustina a sv. Tomáše Akvinského - nejen pro další vývoj filosofie, ale i etiky popíše nový pohled na člověka v renesanci – ideál „homo universalis“ zná přínos vědců a zároveň filosofů rané renesance v oblasti poznání světa a vesmíru (M. Kusánský, M. Koperník, Tycho de Brahe, J. Kepler, G. Bruno) vysvětlí podstatu renesančních sociálních utopií i osobnosti jejich autorů (Machiavelli, Campanella, More) a chápe návaznost někt. filozofických utopických teorií 19. století na ně (u materialismu 19. století) zná základní názory renesančních průkopníků dnešního práva (Grotius, Hobbes) 	<ul style="list-style-type: none"> středověká filosofie: patristika a scholastika sv. Augustin (Aurelius Augustinus) sv. Tomáš Akvinský <ul style="list-style-type: none"> novověká filosofie renesanční vědci a filosofové (M. Kusánský, astronomové M. Koperník, Tycho de Brahe, J. Kepler, G. Bruno) autoři sociálních utopií (Machiavelli, Campanella, More) renesančních průkopníci dnešního práva (Grotius, Hobbes) 	<p>D - středověk Religionistika – základy křesťanské věrouky, některá dogmata</p> <p>D - renesance a její ideály VV- renesanční umění jako nový pohled na člověka</p> <p>F- současný pohled na vesmír</p> <p>D - rudolfínská doba</p>	<p>referáty: Mikuláš Koperník Tycho de Brahe Johanes Keller Giordano Bruno</p> <p>referáty: Machiavelli spis Sluneční stát od Th. Campanelly</p>

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Úvod do filosofie				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v obsáhlé problematice poznání v počátcích novověké filosofie, řešené ve směrech empirismu, subjektivního idealismu a skepticizmu s jeho nejvýznamnějšími představiteli (Fr. Bacon, Th.Hobbes, Berkeley, Hume) v této souvislosti podrobněji pohovoří o racionalistickém pohledu na podstatu světa u R. Descarta, G. W. Leibnize a B. Spinozy (dualismus, monismus a pluralismus) zná ideály osvícenství ve francouzské filosofii a německé klasické filosofii (viz život a dílo Montesquieua, Voltaira, Rousseaua, encyklopedisté dále pak I. Kant a G. Fichte jako vrchol idealismu 18. stol.) charakterizuje v hrubých rysech filosofie 19. století a její směry-idealismus (Hegel), materialismus (Feuerbach, Marx), iracionalismus (Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche) a pozitivismus (1. období – A. Comte, 2. období – E. Mach) 	<ul style="list-style-type: none"> barokní filosofie problémy poznání: empirismus, subjektivní a objektivní idealismus, skepticizmus (Fr. Bacon, Th. Hobbes, G. Berkeley, D. Hume) racionalismus (R. Descartes, G. W. Leibniz a B. Spinoza) osvícenecká filosofie francouzská (Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Diderot a encyklopedisté) a německá (německá klasická filosofie - I. Kant, G.Fichte) filosofie 19. století idealismus (Hegel) materialismus (Feuerbach, Marx) iracionalismus (Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche) pozitivismus (1. období – A. Comte, 2. období – E. Mach) 	<p>M – karteziánská soustava souřadnic (R. Descartes)</p> <p>D - osvícenství, VFBR Čj -světová literatura 18. století - Voltaire a Rousseau</p> <p>ZSV- 3. roč. a septima- A. Comte jako zakladatel sociologie</p> <p>D- zneužití Nietzscheova díla nacisty</p>	<p>kolektivní, párová i individuální práce s filozofickými texty a informacemi, sestavenými z odborné literatury (hl. ze středoškolských učebnic filosofie) – úkoly, diskuse</p> <p>referáty: Voltaire- román Candide nebo Jeptiška D. Diderota</p>

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Úvod do filosofie				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže stručně charakterizovat zvláštnosti filosofie 20. století a popíše některé její významné směry s klíčovými představiteli. <ol style="list-style-type: none"> novopozitivismus (R. Carnap, B. Russell, L. Wittgenstein) fenomenologie (E. Husserl, M. Heidegger, J. Patočka) existencialismus německý (M. Buber, K. Jaspers) a francouzský (Sartre, Camus) marxismus – leninismus a neomarxismus zná nejvýznamnější osobnosti českého filozofického myšlení z 1. etapy vývoje (středověk a renesance - J. Hus, P. Chelčický a J. A. Komenský), ze 2. etapy (19. stol. – Bernard Bolzano a Augustin Smetana) a ze 3. etapy (od konce 19. stol. po dnešek), kdy se česká filosofie dostává na evropskou úroveň (T.G. M., J. Patočka a výběr ze současných filosofů, např. E. Kohák, V. Bělohradský a E. Bondy), jejich význam a názory 	<ul style="list-style-type: none"> filosofie 20. století novopozitivismus (R. Carnap, B. Russell, L. Wittgenstein) fenomenologie (E. Husserl, M. Heidegger, J. Patočka) existencialismus německý (M. Buber, K. Jaspers) a francouzský (Sartre, Camus) marxismus – leninismus a neomarxismus <ul style="list-style-type: none"> nejvýznamnější osobnosti českého filozofického myšlení 1. etapa (středověk a renesance - J. Hus, P. Chelčický a J. A. Komenský) 2. etapa (19. stol. – Bernard Bolzano a Augustin Smetana) 3. etapa (T. G. M., J. Patočka a výběr ze současných filosofů, např. E. Kohák, V. Bělohradský a E. Bondy) 	<p>Čj- existencialismus ve světové literatuře</p> <p>D- moderní dějiny</p> <p>Čj - J. Hus, P. Chelčický a J. A. Komenský jako literární tvůrci</p> <p>D- Charta 77</p>	<p>kolektivní, párová i individuální práce s filozofickými texty a informacemi, sestavenými z odborné literatury (hl. ze středoškolských učebnic filosofie) – úkoly, diskuse</p> <p>referáty: A. Camus. Cizinec</p> <p>referáty: E. Bondy</p>